

גנזי המלך

ארבע נופות

קובץ שבועי בענייני יהדות מהוצאת

300

להזמנת עלונים ולפרסום טל: 0732-776776 03-677779 מופץ בכל הארץ ב-40,000 עותקים

"דַּבֵּר אֶל אֶהְרֹן אַחִיךָ וְאֶל יִבְאָ בְּכָל עֵת אֶל הַקֹּדֶשׁ"

כחו של הרגל

מתוך דרשותיו של הרב אמנון יצחק שליט"א

הַעֲדָה פֶּן יִשְׁכַּעַד וּשְׁנֹאֵד. אף לחבר הטוב ביותר, מהווה ההרגל סכנה עד שיהפך לשונא, עד כדי כך קצה נפש האדם מן ההרגל.

"יַעַן כִּי נִגַּשׁ הַעַם הַזֶּה בְּפִי וּבְשִׁפְתָיו כַּבְּדוּנִי וְלָבוּ רַחֵם מִמֶּנִּי וְתָתִי יִרְאֶתֶם אֹתִי מִצַּנֹּת אֲנָשִׁים מְלַמְּדָה" (ישעיה' כט). ההרגל מרחיק את האדם מבוראו, הפה והשפתים ממשיכים בהרגלם, אולם ההתלהבות והלהט והרגש וכל הקרוי לב נעלם ואינו. וזו עיקר עבודת האדם לחדש את הרגשות מידי שעה ולשמור על הלב לבל יצטנן בעבודת ה' ולא תהיה יראתו "מִצַּנֹּת אֲנָשִׁים מְלַמְּדָה".

"אֵל תִּשְׁמָחִי אֲנִיכֵתִי לִי כִּי נִפְלַתִי קָמְתִי כִּי אֲשָׁב בַּחֲשֹׁף ה' אֹר לִי" (מִיכָה ז). ואמרו חז"ל (ילקוט שמעוני' תהילים' תרכח): "אֵילּוּלָא ש' נִפְלַתִי" לֹא קָמְתִי. "כִּי אֲשָׁב בַּחֲשֹׁף ה' אֹר לִי" - אֵילּוּלָא שִׁישְׁבִּיתִי "בַּחֲשֹׁף" לֹא הִיָּה "אֹר לִי". רק ע"י החשך רואה האדם אל נכון את האור הגדול שזכה לו מלפנים. כי בשעה שהיה האור בתוקפו לא הכירו ולא החשיבו מפני ההרגל. מכאן, שיש איזו מעלה עם בין הזמנים, שעם ההפסד הגדול שיש לבן ישיבה בזמן החופש, עם זה הריהו מתבונן בריקנות ובחושך אשר בבטלה של בין הזמנים ומכיר בנפשו מה היה לו בזמן ששהה בישיבה, איזה אור גדול היה נסוך שם ומתוך כך הוא חוזר לישיבה ברגשות מחודשים ורעננים ובלהט קודש, בבחינת כי ישבתי "בַּחֲשֹׁף ה' אֹר לִי".

אמנם סכנה גדולה טמונה בפרק זה של בין הזמנים לבן הישיבה... וכמו שמצינו ברבי אלעזר בן ערך, גדול תלמידי ריב"ז ומכריע המאזנים כנגד כל חכמי ישראל

מִמְחַרְת בְּאֶקְלָם מְעַבֵּר הָאָרֶץ וְלֹא הִנֵּה עוֹד לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל מִן נִיאֶקְלוּ מִתְבּוֹאֵת אָרֶץ פְּנֵעַן בְּשָׁנָה הַקֵּיָא" (יהושע' ה). ופרש"י: "וְלֹא הִנֵּה עוֹד לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל מִן" לִפְיֶכְךָ וְיֹאכְלוּ מְעַבֵּר הָאָרֶץ". שאם היה להם מן, לא היו אוכלים מן התבואה, שהמון היה נוח להם. משל אומר לתינוק: "מפני מה אתה אוכל פת שעורין"? "לפי שאין לי פת חִיטוּי". לכך נאמר: "וְלֹא הִנֵּה עוֹד". משפסק המן לירד אז הכירו במעלתו. אך בשעה שהיה אצלם יום יום, מאסו בו.

ואמרו במדרש (ב"ר יז ז): 'מִטְרוּנָה אַחַת שְׂאֵלָה אֶת ר' יוֹסִי: "לְמָה בַּגְּנִיבָה"? (שנבראה מצלע האדם בעודו ישן)... אַמְרָה לוֹ: "מוֹסִיפָה אֲנִי עַל דְּבָרֶיךָ, אַמְרָה הֵייתִי לְהַנְשֵׂא לְאַחֵי אֲמִי וְעַ"י שְׂגוּדְלִיתִי עִמּוֹ בְּבֵית, הַתְּכַעֲרִיתִי בְּעֵינָיו וְהֵלֶךְ וְנִשָּׂא לוֹ אִשָּׁה אַחֶרֶת וְאִינָה נָאָה כְּמוֹנִי". רגשות שבטבע, כנשיאת חן וכדומה, דועכים ומתבטלים ע"י ההרגל. ולא זו בלבד, אלא שבמקום החן, בא המיאוס בדבר ונראה לאדם כמכוער ונפשו קצה בו. זו הסכנה שבהרגל. וכן נתפרש בכתוב (משלי' כה): "הַקֵּר רַגְלָהּ מִפִּיֵת

וּפְרִשׁ"י: 'לְפִי שְׂגִילוּי שְׂכִינָתִי שָׁם, יִזְהַר שְׂלֹא יִרְגִיל לְבוֹא' עכ"ל.

כתב החסיד יעבץ בפירושו ל'אבות' (א ד) על הכתוב ב'יחזקאל' (מו ט): "וּבְבוֹא עִם הָאָרֶץ לִפְנֵי ה' בְּמוֹעֲדִים הָבֵא דָבָר שְׂעַר צִפּוֹן לְהַשְׁתַּמּוֹת יֵצֵא דָבָר שְׂעַר נֶגֶב וְהָבֵא דָבָר שְׂעַר נֶגֶב יֵצֵא דָבָר שְׂעַר צִפּוֹנָה לֹא לְשׁוֹב דָּבָר הַשְׂעַר אֲשֶׁר בָּא בוֹ כִּי נִכְחוּ יֵצֵא". הקפיד השי"ת שלא יראה השער ב' פעמים, פן ישוה בעיניו לשער ביתו וקירות הבית לקירותיו. וזה היה עון העגל שהיה האהל בתוכם עד שמאסו בו ואמרו: "עֲשֵׂה לָנוּ אֱלֹקִים" (שמות' לב). ומשה רבנו ע"ה הרגיש בזה ונטה את האהל מחוץ למחנה הרחק מן המחנה.

ההרגל הוא האויב הגדול של כל רגש קדושה והתרוממות. בשעה שניצב האדם מול המקום הנעלה והנשגב ובנפשו מתנוצצים זיקים של אש קדש, מתגנב אליו ההרגל ומכבה את גחלי הקדש בזה אחר זה עד כי תדעך כליל. מי לנו גדול מאהרן קדוש ה', אשר טרם יכנס לפניו ולפנים הרי הוא פורש ז' ימים פרישה של קדושה ואעפ"כ הוזהר בכל חומר הדין "וְאֵל יָבֵא בְּכָל עֵת אֶל הַקֹּדֶשׁ", 'לְפִי שְׂגִילוּי שְׂכִינָתִי שָׁם, יִזְהַר שְׂלֹא יִרְגִיל לְבוֹא'.

עוד כתב שם החסיד יעבץ וז"ל: 'כִּי בַטֵּבַע הָאָדָם לְקוֹץ בְּדַבְרִים בְּהַתְּמַדָּתָם וַיְבוֹאוּ לְבוֹז הַמְּלַמֵּד וְהַתּוֹרָה עֲצֵמָה. וְלִכֵּן אָמַר הַתַּנָּא, שְׂאֵל יֵאֵמַר אָדָם כְּבֵר שְׂמַעְתִּי דָבָר זֶה פְּעָמִים רַבּוֹת, אֵלֶּא הָיִי שׁוֹמֵה בְּצִמָּא אֶת דְּבָרֵיהֶם' כאילו שלא שִׁמַּעְתָּ מְעוֹלָם' עכ"ל.

וכן מצינו בשעה שירד המן לישראל מידי יום ביומו אמרו: "וְנִפְשָׁנוּ קָצָה בְּלָתָם הַקְּלָקֵל" (במדבר' כא). ולאחר שפסק המן לרדת משבאו לארץ כתוב: "וַיִּשְׁבַּת הַמָּן

גנזי המלך דברים הטעונים גניזה גנזי המלך דברים הטעונים גניזה

»»» המשך מעמ' 1

בלבד, מי יודע אם יוכל להמשיך באותה מדה שהיתה בו כל י"ב שנה, כי הפסק כל דהו גורם לירידה. ועיקר הסכנה שבירידה הוא שאין האדם מרגיש בה וסבור שעדין הוא במעלתו הקודמת. וירידה שאין האדם חש בה, גוררת ירידה וזו שוב גוררת ירידה, עד התדרדרות אל התהום.

לעומת זאת, כשמרגיש אדם עצם ירידתו ע"י חטאיו, שוב סכנה בדבר ליפול לידי יאוש, על כן צריך אדם להשתדל בכל כחו להרגיש, כי ע"י החטא הוא יורד ממדרגתו ועי"ז ימנע מן החטא. ואם נכשל ח"ו ידע, כי חלה בו ירידה, אך לא יאבד עשתונותיו, שאז הסכנה גדולה כפלים שלא ימצא דרכו לשוב. וצריך למצוא עצות ותחבולות לשמור את עצמו שלא ליפול לגמרי. והעצה לשמור על קו המשקולת, זה, לימוד המוסר. (שיחות מוסר' ח"א מא' טז). ■

בשובו לביתו לאחר י"ב שנה שלמד תורה, שמע מאחורי ביתו 'דקאמר לה חד רשע לדביתהו.. אמרה ליה: "אי צאית לי, ליהוי תרתי סרי שנין אחרנייתא" (אם שומע לי ילך לעוד 12 שנה), אמר ר' עקיבא: "הואיל ויהבה לי רשות, איהדר לאחוריי" (הואיל ונתנה לי רשות אחזור אחורה לבית המדרש). הדר אזל, הוה תרתי סרי שנין אחרנייתא' ('נדרים' ג.). וקשין הדברים להולמם, לאחר פרידה של י"ב שנה מאשתו, שעזבה חיי עושר והלכה אחריו בעוני ובמצוקה ולמה לא נכנס לרגע קט לשמח את לבה והרי כבר נודע לו שלא תעכבנו מלחזור לתורתו עוד י"ב שנה ואיה הכרת הטוב? כפי שאמר ר"ע אח"כ: 'שלי ושלכם, שלה הוא!'

אלא על כרחנו, אנו צריכים לומר; כי ידע ר' עקיבא את הסכנה הכרוכה בכניסה הביתה ואפילו יכנס לרגע אחד

שהיה 'כמעין המתגבר' ופירשו הראשונים שהיה לבו נובע דברי תורה כמעין שנובע מים חיים מעצמו. ולמרות כל זאת, כיון שאימשיך אחר היין והרחיצה 'אייעקר תלמודיה, כי הדר אתא קם למיקרי בספרא, בעא למיקרי "החדש הנה לך" ('שמות' יב). אמר: "החרש היה לבם" ('שבת' קמז). וכתב מהרש"א ז"ל: 'ונפל טעות זה מפיו לפי ענינו, שנעשה לבו לב אבן וחרש מלהבין, אחרי אשר היה לבו כמעין המתגבר בחיבורו לחכמים' עכ"ל.

מי לא ירא מההפסק בלמוד התורה? אם ההפסק מזיק כה נורא, עד שהופך את הלב הנובע נחלי תורה, ללב אבן וחרש, מה נענה אנן אזובי קיר? ולא רק בפוסק מלימודו כך, אלא אפילו הפסק חבור חכמים דהיינו: הישיבה. אף זו כן. וכמעשה דר"א בן ערך.
בא וראה; כיצד נהג רבי עקיבא,

מהרצאותי הקרובות של הרב אמנון יצחק שליט"א

בס"ד

כרמיאל

היכל התרבות ושיאי ישראל 33
ביום ראשון י"א אייר 25/04/10
השערים יפתחו ב־20:00

כניסה 10 ש"ח

אשקלון

אחוזת המלך שלמה צהל 2
ביום שני י"ב אייר 26/04/10
השערים יפתחו ב־20:00

כניסה 10 ש"ח

אילת

קולנוע אילת הקניון האדום
ביום שלישי י"ג אייר 27/04/10
השערים יפתחו ב־20:00

כניסה 15 ש"ח

קרית אתא

אור המילניום ההסתדרות 246
ביום רביעי י"ד אייר 28/04/10
השערים יפתחו ב־20:00

כניסה 10 ש"ח

בני ברק 'חברותות'

אולמי ארמונות חן שלמה המלך
ביום חמישי ט"ו אייר 29/04/10
השערים יפתחו ב־20:00

כניסה עם הזמנה

© כל הזכויות שמורות לארגון "שופר" ההרצאות מאובטחות

שידור חי באתר 'שופר' WWW.SHOFAR.NET וב'שופר ניווטלי' 054-4007779

הלכה

מדיני צידת נחשים ועקרבים בשבת

ההלכות שלפנינו מבוססות עפ"י השו"ע וה'משנה ברורה'

אחריו, אף שנתבאר שאסור להורגו, מכל מקום מותר לדרסו לפי תומו ואפילו כשמתכוין שיהרג על ידי כך, אלא שמראה עצמו כאילו אינו מכוין. (שטז י).

6. בהמה וחיה שאין דרכם להמית כלל בטבעם ונשיכתם אינה מצערת כל כך את האדם, אסור להורגם אף כשנושכים אותו, אלא יבריחם ממנו. (שטז סמ"ו).

7. נמלים שקצים ורמשים אין להורגן אפילו בדרך הליכתו. וכן אסור להרוג תולעים וזבובים הנמצאים במאכל וכדומה. (שטז סמ"ח). ■

ישכנו. ואם היה בטוח שלא ישכנו לא היה צדו, לכך, אין זה אלא מלאכה מדרבנן שהתירוה במקום צער. (שטז ז י סכ"ז).

4. אבל אם צדו לצורך רפואה, הדבר אסור מן התורה. שהרי זו מלאכה הצריכה לגופה. ומ"מ אם הנחש דרכו להמית, אף שמכוין בצידתו לרפואה, יש להסתפק; אם יעבור בזה איסור צידה מן התורה, כיון שכונתו לרפואה, או, שמאחר ומצוה לבערו מן העולם, אינו מגרע במה שהוסיף במחשבתו לרפואה. (שטז ז ביאור"ל ד"ה: 'הצד' וכו').

5. נחש שאין דרכו להמית ואינו רץ

1. נחש שדרכו להמית, מותר לצודו ולהמיתו בשבת. וכן שאר בהמה וחיה שדרכם להמית. ואפילו אם אינם רודפים אחריו. (שטז ז י).

2. נחש שאין דרכו להמית, אם רץ אחרי האדם, מותר לאדם להורגו. [או, משום ספק פיקוח נפש. או, משום צער.] (שטז י סמ"ו).

3. נחש שאין דרכו להמית ואינו רץ אחר האדם, אסור להורגו. אבל מותר לצודו, לפי שזו היא מלאכה שאינה צריכה לגופה, שהרי אינו צד את הנחש משום שיש לו צורך בו, אלא כדי שלא

דברי אגדה

לכם שביום השביעי שבת". על זה תשיבו להם: שבירידת המן נוכחו כל עם ישראל מתי יום השבת ושהוא ביום השביעי לאחר ששת ימי המעשה. שהרי המן ירד בששה ימים וביום השביעי נח. ומעתה אין שום ספק בדבר. זהו ההקשר בין: "ראו פי ה' נתן לקם השבת", למקרא שלפניו: "נתנה ביום הששי נתנו את אשך וביאו". ■

נתנו את אשך וביאו" וכו'... פירוש הדבר: אם אומות העולם יאמרו לכם: "מי אמר לכם שעשוי יום השבת? אמנם, על כל המעשים המובאים בתורה יש לכם מסורת מאב לבן שכך וכך היה, אבל על ששת ימי בריאת העולם אין לכם מסורת, שהרי עדין לא נברא האדם עד היום הששי. וכיון שכך, מנין

בפרשת 'בשלח' נאמר: "ראו פי ה' נתן לקם השבת" ('שמות' טז) ואמרו חז"ל במדרש 'תנחומא': 'מהו "ראו"? אמר ר"י: "ראו מה אתם משיבים לאומות העולם. שאם יאמרו לכם: "למה אתם משמרים את יום השבת? מה ניסים נעשו לכם בו"? "ראו פי ה' נתן לקם השבת". "נתנה ביום הששי

עיון תפילה

תפילת שחרית של שבת

הדין הוא כל היום) אנו אומרים תחת זה: 'נשמרו בני ישראל את השבת' וגו' 'ביני ובין בני ישראל אות היא לעולם' כדי לבאר מדוע אין אנו מניחים עתה תפילין, שהרי השבת עצמה 'אות היא' ומשום כך הדבר מובן מאליו שאין ענין להזכיר דבר זה, אלא בתפלת שחרית בלבד.

ותפילת: 'ישמחו במלכותך שומרי שבת', דהיינו: הבעת השמחה בקבלת עול מלכות שמים, דבר זה שייך לאומרו רק עם קבלת עול מלכות שמים יחד – דהיינו: אמירת קריאת שמע, שהיא קבלת עול מלכות שמים. וזה שייך רק בתפילות שחרית וערבית בהם אנו קוראים את קריאת שמע. ולא בתפילת המנחה. ■

מצינו מספר שינויים בתפילות השבת: 'נשמרו בני ישראל את השבת' אנו אומרים רק בתפילת שחרית ולא בשאר התפילות. ואלו: 'ישמחו במלכותך שומרי שבת' אנו אומרים בתפילות שחרית וערבית ולא בתפילת המנחה. והדבר אומר דרשני, מדוע? מה החילוק והטעם שבדברים?

ויתכן לבאר הטעם בזה: שהרי בשבת אין מניחים תפילין מפני שאין אנו צריכים את זה, לפי שהשבת עצמה 'אות היא'. כמבואר בגמרא מסכת 'מנחות' (לו:): 'יצאו שבתות וימים טובים, שהן גופן אות'. ולכן רק בשחרית, שאז הוא הזמן בו אנו רגילים להניח תפילין מידי יום ביומו (אמנם זמן תפילין מעיקר

'ישמח משה במתנת חלקו... ושני לחות אבנים הוריד בידו' מאחר שלכל הדעות בשבת ניתנה התורה לעם ישראל, כמבואר במסכת 'שבת' (פו:). לכן מזכירים אנו את מתן תורה בתפלת השבת. ועוד יתכן שבא להורות שאף על פי ששבת הוא יום השביעי, כנגד המדה השביעית: 'מלכות'. אעפ"כ כתר תורה עולה על גביהן, כמבואר בפרק ששי ממסכת 'אבות'. ומשום כך 'ישמח משה במתנת חלקו' בכתר תורה שנתת לו. וכמבואר במסכת 'נדרים' (לח). שהתורה ניתנה למשה רבנו ולזרעו ו'נהג בה טובת עין ונתנה לישראל'.

'נשמרו בני ישראל את השבת'. 'ישמחו במלכותך שומרי שבת'.

פרשת 'אחרי מות קדושים'

"כְּלָאִים שֶׁעֲטָנָז"

מדוע אסורים צמר ופשתים יחדיו?

פנינים לפרשה

"וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה אַחֲרֵי מוֹת" (טז א)

כתב רבנו יעקב 'בעל הטורים': 'סמך פרשת יום הכפורים, לפרשת גדה. לומר לך; מה גדה תשוב ז' נקיים קודם שתטהר, אף ביום הכפורים יש להפריש את הכהן הגדול ז' ימים קודם שיכנס לפניו.'

"וַיַּעַשׂ פֶּאֶשֶׁר צִנֵּה ה' אֶת מֹשֶׁה" (טז ד)

איתא ב'תורת כהנים' ומובא ברש"י: 'להגיד שבתו של אהרן, שלא היה לובשן לגדולתו, אלא כמקיים גזרת המלך.'

וצ"ב מה כבוד יש בלבישה זו, הרי בגדי זהב מכובדים יותר מהם?

וביאר בזה רבנו ה'חתם סופר': שלכאורה היה אהרן בוש בבגדי זהב מפני חלקו בחטא עגל הזהב. וכיון שכך, היה לו לשמוח ביום הכפורים שמסיר בושותו ולובש בגדי לבן. לזה השמיענו הכתוב שאדרבה היה נוח לו להתבייש, כדי שתהיה לו כפרה. ואף על פי כן לבש את בגדי הלבן 'פֶּאֶשֶׁר צִנֵּה ה'.'

"וַיִּזְכְּחוּ זָכְחֵי שְׁלָמִים לֵה' אוֹתָם" (יז ה)

כתב רבנו ה'אור החיים': 'היה צ"ל: "וַיִּזְכְּחוּ אוֹתָם זָכְחִים" ואולי שנתכוין האדון להראות לנו את חיבת הקודש אשר חבב את עמו ואמר: כי 'זָכְחֵי שְׁלָמִים' הם קרבנות המשתתפים בשלחן אחד, יחד בניו ואביהם. והוא אומר: 'שְׁלָמִים לֵה' אוֹתָם' וחזרת תיבת "אוֹתָם" לבני ישראל הזובחים האמורים בתחלת הכתוב ולא לזנבחים'. והוסיף על כך בזה הלשון: 'ועל דבר זה לבד, תנתק הנפש מגרתיקה ותקום לעבודת הקל במסירות נפש מבלי הרגש, להפלת עריבות הנרגש בבחינת אהבתו

תכלה פאת שדך לקצר" (יט ט)

יש לתמוה על כך שפתח הכתוב בלשון רבים שנאמר: "וּבְקִצְצֶכֶם" וסיים בלשון יחיד שאמר: "לֹא תִכְלֶה... לְקַצֵּר" והדבר אומר דרשני!

וביאר בזה רבנו הגר"ח קנייבסקי שליט"א בספרו 'טעמא דקרא': שבאה התורה ללמדנו בזה מה שנאמר בגמרא בירושלמי מסכת 'פאה' (ג ד): שאם היו שותפים שקצרו חצי השדה בשותפות ולאחר מכן חלקו את השדה ביניהם והמשיך כל האחד לקצור את חלקו, כל אחד מהם מחויב להשאיר פאה בחלקו ולא לכלות שדהו ואינו יכול לסמוך על מה שישאיר חברו. לזה אמר הכתוב תחילה: "וּבְקִצְצֶכֶם" לשון רבים היינו: אם יתחילו לקצור יחד בשותפות, "לֹא תִכְלֶה פֶּאֶת שְׂדֶךָ" אפילו אם תחלקו באמצע הקצירה ושוב ישאר כל האחד יחיד בחלקו, נאמר לו; לא לכלות שדהו בקצירתו.

"כְּלָאִים שֶׁעֲטָנָז" (יט ט)

ב'פרקי דרבי אליעזר' (כא) מובא טעם באיסור שעטנז: לפי שעל ידי צמר ופשתים הרג קין את הבל אחיו, שקין הביא למנחה קליות וזרע פשתן והבל הביא למנחתו "מִבְּכֹרוֹת צֹאנוּ" ('בראשית' ד) כבשים מלאי צמר שלא נגזז. לכך אמר הקב"ה: "אל יתערבו מנחת קין והבל לעולם ואפילו בבגד ארוג ומרוקם גם יחד".

"וַיִּנְסַלְח לֹו מִחַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא: וְכִי תִבְאוּ אֶל הָאָרֶץ" (יט כב - כג)

כתב רבנו 'בעל הטורים'; סמך הכתוב תיבות: "וַיִּנְסַלְח לֹו מִחַטָּאתוֹ" לפסוק: "וְכִי תִבְאוּ אֶל הָאָרֶץ". לרמז על מה שאמרו חז"ל במסכת 'כתובות' (קיא): 'אמר רבי אלעזר: "כל הדר בארץ ישראל, שרוי בלא עון".'

אמנם יש לידע מה שכתב ה'פני יהושע' שם לבאר, דהיינו: דוקא, במי שדר בה לשם מצות ישיבת ארץ ישראל, שהיא מקום קדושה וכדאי שתגין עליו זכות ארץ

"וְהִכְרַתִּי אֹתָהּ מִקְרֵב עִמָּה" (יז י)

כתב רבנו מאיר שמחה מדוינסקי בספרו 'משך חכמה': 'דע וראה ההפך שבאיסור אכילת החלב שאוכל האדם לתיאבון. כתוב: "וַיִּקְרָא" (ז) בלא ליחס את הפעולה להשי"ת הטוב. אבל באיסור אכילת דם, שנפשו של האדם קצה בו כמבואר בסוף מסכת 'מכות' ונמצא שהאוכלו אינו אלא להכעיס כתוב: "וְהִכְרַתִּי אֹתָהּ". מיוחס מעשה ההכרתה אל השי"ת, שיעשה במכוון.'

ומביא בסוף דבריו: 'ומעתה בוא וראה גם לענין יום הכפורים שבפרשת 'אמור' מה שנכתב לגבי איסור האכילה שהוא לתיאבון. כתוב: "וַיִּנְקְרָתָהּ" (ויקרא כג), אבל לענין איסור המלאכה שאינה לתיאבון אלא להכעיס, כתוב: "וְהִכְרַתִּי אֹתָהּ הַנֶּפֶשׁ" (שם). היינו: מיוחס הפעולה להשי"ת. ודו"ק.'

"קִדְשִׁים תִּהְיוּ כִּי קְדוֹשׁ אָנִי" (יט ב)

כתב בזה רבנו אפרים ז"ל ביאור מחודש: "קִדְשִׁים תִּהְיוּ" פירושו: שתהיו מזומנים למצוותי. כמו שמצינו לשון: 'קדושה' המורה על הכנה והזמנה במה שאמר הכתוב: "הִתְקַדְּשׁוּ לְמַחֵר" ('במדבר' יא) שפירושו: הזמינו והכינו עצמכם למחר. "כִּי קְדוֹשׁ אָנִי" פירושו: שגם אני אהיה מזומן לשמוע בקולכם בכל עת שאתם קוראים אלי. וכמו שאמר הכתוב: "מִי... פֶּה" אֶלְקִינוּ כָּכֵל קְרָאנוּ אֲלֵינוּ" ('דברים' ד).

"וּבְקִצְצֶכֶם אֶת קִצְרֵי אֶרְצְכֶם לֹא

גנזי המלך דברים הטעונים גניזה גנזי המלך דברים הטעונים גניזה

איסור, לפי שהמון העם לומדים מהם ומקילים יותר אף בדבר האסור. ולא מספיק שיזהרו לעשות מעשה בגופם, אלא אם ההמון רואים את הבן, או הבת של הת"ח עושה כמו שעושים ההמון, מתחזקים יותר להקל באיסורים ואשמים בראשיהם... וכבר העד העיד בנו, הרב הקדוש ב'ראשית חכמה'; שבאה אליו נפש מאתו עולם ואמרה לו: כי בשמים מדקדקים מאד, יותר מאשר יחשוב האדם בדעתו, ע"ש. על כן הן בעודנו חי האדם יחשוב מחשבות, כי התחבולות והערמות לעוה"ב הם מטבע מזויף והוא עולם האמת ויכיר בחטאתיו ובהתרשלותו בתורה ותפלה ומצוות וימחר "נִשְׁבַּח אֱלֹהֵי יִרְמְיָהוּ נֶאֱלַ אֶלְקִינוּ כִּי יִרְבֶּה לְסֻלֹתָ" (ישעיה' נה). ■

כתב: 'הנהגתי עצמי להזהר מלהדליק הפיפ"א של טאבאק"ו (=הסיגריא) מנר של חלב, מפני שראיתי להגאון הרב ר' דוד גרשון שהיה נזהר בזה, מחמת כי ראה בחלמו שהיו מנדין אותו בשמים ושאל: "על מה ולמה"? וענו אותו: "כי אכל חלב". והוא חזר לומר שיודיעו לו כיצד אכל חלב ואמרו לו: "לפי שהיה מדליק העשב הזה משלהבת הנר של חלב, לכך היה נחשב לו, כאילו אכל חלב". וכתב על כך רבנו החיד"א בספרו 'שם הגדולים' (חלק גדולים ד יא): 'ובעל נפש תסמר שערת בשרו, כי בדבר שהרב הנזכר היה נראה לו על פי הדין שהוא היתר גמור, היו מנדין אותו כמו האוכל חלב. ולכן התלמידי חכמים צריכים ליזהר ביותר ולפרוש מספק

ישראל שלא יבא לידי חטא. ואף אם לפעמים חטא, או עון בא לידו, מ"מ גורם לו זכות ישיבת ארץ ישראל שלא לן ועבירה בידו, אלא תוהה הוא על חטאיו "נִשְׁבַּח וְרָפָא לֹ"י". מה שאין כן, מי שדר שם דרך מקרה, או שהוא מקום מולדתו, או מפני שבח פירותיה וכל שכן מי שהוא מבעט בה ומזלזל בקדושת הארץ לילך אחר יצרו הרע, לא דברה עליו תורה ואדרבה, עליו נאמר: "נִתְטַמְאוּ אֶת אֶרְצֵי נִחְלָתֵי שְׁמַתֶּם לְתוֹעֵבָה" (ירמיה' ב).

"וְלֹא תִשְׁקְצוּ אֶת נַפְשֵׁיכֶם בְּבִהְמָה" (כ כה).

בספר 'לקט הקמה' (א"ח סוף דף נא)

היה שותף גם אתה במניה בסך \$1000
במבצע חלוקה של מליון אנציקלופדיות בחינם
של הרב אמנון יצחק שליט"א
לפרטים 054-7408531

חמישי-שבת עם הרב אמנון יצחק שליט"א
במלון כינר
בפרשת בהעלותך
י"ד-טז סיון 2010 27-29/5
9:00-15:30 בין השעות 03-6777779 שלוחה 557

נסיעה לקברות הצדיקים
עם הרב אמנון יצחק שליט"א
ביום שלישי יב' סיון 25/05/10
יציאה מנקודות האיסוף בשעה 7:30 בדיוק! ההרשמה במשרדי 'שופר' רח' מתתיהו 10, בני ברק 03-6777779 לאזור כפר סבא, הרצליה, רעננה והסביבה-סימה 050-9558033 077-4403314

הישיבה בהפרידה מלאה בלבד!
 זכאי "חי כפלים" 50% הנחה
 זכאי "בח כפלים" חינם!

שו"ת חברותא

במה מקיימים מצות; "ואהבת לרעך כמוך"?

מערכת חברותא

מיוחד ל'גנזי המלך'

שאלה: מהי משמעות המצוה: "ואהבת לרעך כמוך"? (ויקרא' יט) והאם היא מחייבת לחלוק את כל הטובה שיש לו לאדם עם חברו?

תשובה: כתב הרמב"ן בפרשת 'קדושים' [ויקרא' יט יז]: 'וטעם "ואהבת לרעך כמוך" – הפלגה! [דהיינו: מעין הגזמה בביטוי "כמוך"]. כי לא יקבל לב האדם שיאהוב את חברו כאהבתו את נפשו. ועוד: שכבר בא רבי עקיבא ולימד:

'חייך קודמין לחיי חברך' (ב"מ סב). [דהיינו: כאשר הברירה היא בין הצלת חייך ובין הצלת חיי חברך, ברור הדבר ש'חייך קודמין לחיי חברך'].

אלא, מצות התורה, שיאהב חברו בכל ענין - כאשר יאהב את נפשו בכל הטוב.

ויתכן, בעבור שלא אמר: "ואהבת את רעך כמוך" והשווה אותם במלת: "לרעך" וכן: "ואהבת לו כמוך" (פסוק לד) דגר, שיהיה פירושו: להשוות אהבת שניהם בדעתו.

כי פעמים, שיאהב אדם את רעהו בדברים ידועים, להטיבו בעושר ולא בחכמה וכיוצא בזה.

[וגם] אם יהיה אוהבו בכל, יחפץ שיזכה רעהו האהוב לו, בעושר ובנכסים וכבוד ובדעת ובחכמה ולא שישווה אליו.

אבל יהיה חפץ בלבו לעולם, שיהיה הוא יותר ממנו בכל טובה!

ויצוה הכתוב; שלא תהיה פחיתות הקנאה הזאת בלבו. אבל יאהב, ברבות הטובה לחברו כאשר אדם עושה לנפשו. ולא יתן שיעורין באהבה.

ועל כן אמר ביהונתן: "פי אהבת נפשו אהבו" ('שמואל' א כ יז) בעבור שהסיר

מדת הקנאה מלבו ואמר: "ואהבת תמלך על ישראלי" (שם כג יז).

וכך פסק הרמב"ם בהלכות 'דעות' (ו ג): 'מצוה על כל אדם לאהוב את כל אחד ואחד מישראל כגופו, שנאמר: "ואהבת לרעך כמוך". לפיכך; צריך לספר בשבחיו ולחוס על ממונו, כאשר הוא חס על ממון עצמו ורוצה בכבוד עצמו'.

ובפירושו המשנה לרמב"ם מסכת 'קידושין' (ב א) כתב: 'ראוי אצלנו, שיקדש האדם [את האשה] בעצמו [יותר] ממה שיקדש לו שליח. כי מן הכללים אצלנו: לא ישא אדם אשה עד שיראנה, שאנו חוששין שמא לא תמצא חן בעיניו ויעמוד עמה והוא אינו אוהבה. וזה אסור. לאמרו יתעלה, "ואהבת לרעך כמוך".'

ובהלכות 'אבל' [יד א] הרחיב הרמב"ם את המצוה מאד: 'מצות עשה של דבריהם - לבקר חולים ולנחם אבלים ולהוציא המת ולהכניס הכלה וללוות האורחים ולהתעסק בכל צרכי הקבורה, לשאת על הכתף ולייך לפניו ולספוד ולחפור ולקבור. וכן לשמח הכלה והחתן ולסעודם בכל צרכיהם. ואלו הן גמילות חסדים שבגופו, שאין להם שיעור. אע"פ שכל מצוות אלו מדבריהם, הרי הן בכלל: "ואהבת לרעך כמוך". כל הדברים שאתה רוצה שיעשו אותם לך אחרים, עשה אתה אותן לאחריך בתורה ובמצוות'.

ובמסכת 'סנהדרין' [פד:], דנה הגמרא בשאלה: 'בן, מהו שיקיז דם לאביו [לצורך רפואת אביו]?' ושאלת הגמרא היא: שהרי החובל באביו חייב מיתה. ואם כן, יתכן שעליו להמנע מלחבול בו בהקזת הדם, על אף שעושה זאת לצורך רפואתו של אביו.

ואמר על כך רב מתנא: "ואהבת לרעך כמוך"! ומבאר שם רש"י: 'לא הוזהרו ישראל מלעשות לחבריהם, אלא דבר שאינו חפץ לעשות לעצמו'.

דהיינו: היסוד של מצות "ואהבת לרעך כמוך", הוא לימוד כללי לכל המצוות שבין אדם לחברו, שתשקול כל מעשה שלך כלפי חברך לפי היחס של המעשה הזה כלפיך. ואם אתה מוכן לחבול בעצמך לצורך רפואתך, מותר לך לעשות כן גם ביחס לאבריך!

ושנינו במדרש [ויקרא רבה' כד ה]: 'תני ר' חייא: "פרשה זו [פרשת 'קדושים'] נאמרה בהקל, מפני שרוב גופי תורה תלויין בה. ר' לוי אמר: "מפני שעשרת הדברות כלולין בתוכה: "אנכי ה' אלקיך" וכתוב הכא: "אני ה' אלקיכם". "לא יהנה לך" וכתוב הכא: "ואלהי מסכה לא תעשו לכם". "לא תשא" וכתוב הכא: "ולא תשבעו בשמי". "זכור את יום השבת" וכתוב הכא: "נצאת שבתתי תשמרו". "פכד את אביך ואת אמך" וכתוב הכא: "איש אמו ואביו תיראו". "לא תעמד על דם רעך". "לא תנאף" וכתוב הכא: "מות יומת הנאף והנאפקת". "לא תגנב" וכתוב הכא: "לא תגנבו" "לא תענה" ... "לא תחמד" - וכתוב הכא: "ואהבת לרעך כמוך".'

דהיינו: מצות "ואהבת לרעך כמוך" היא כנגד: "לא תחמד" שלא יהיה לך אכפת מטובתו של חברך!

והרמב"ן [דברים' כג כ] כתב: 'וביאר בכאן, שיהיה רבית הנכרי מותר. ולא הזכיר כן בגזל ובגנבה, כמו שאמרו (ב"ק קיג): 'גזל גוי, אסור'. אבל הרבית, שהוא נעשה לדעת שניהם וברצונם, לא נאסר אלא מצד האחזה והחסד, כמו שצוה: "ואהבת לרעך כמוך" [ויקרא' יט יח]. [ולכן אינה נוהגת אלא בישראל ולא בגוי] ועל כן אמר: "למען יבדוק ה' אלקיך" (דברים' יד) - כי חסד ורחמים יעשה עם אחיו, כאשר ילונו בלא רבית ותחשב לו לצדקה. וקבע לו ברכה. כי הכתוב לא יזכיר הברכה רק בצדקה ובחסדים, לא בגזל ובגנבה ובאונאה! ■

עזבנו את 'בזק'

כי אין עם מי לדבר והכי טוב בחוץ...

פרטים באתר www.shofar.net מספרנו חזר: 03-6777779 ובנוסף: 0732-776776

הדוד שמש מתוקן?

מאת הרה"ג מרדכי צביון שליט"א

תיקנתי לך את הדוד וא"כ אתה חייב לשלם לי דמי התיקון. אמר לו השכן: אינני צריך תיקון לדוד. זה לא הפריע לי שהיה סתום ושלא היתה זכוכית. אני מסתדר טוב גם בלי התיקון. ואילו המתקין אומר: אני השבחתי לך את הדוד, אתה חייב לשלם לי.

עם מי הדין?

החליף הזכוכית וגבה תשלום בסך 350 ש.

לאחר יום, ראה ראובן שהדוד לא תוקן. ומשפנה ליוסף ענה לו: "אבל אני תיקנתי!" בדקו הדבר והתברר שבטעות המתקין תיקן את הדוד של השכן ולא של ראובן.

הלך המתקין לשכן ואמר לו:

ראובן הבחין יום אחד שהדוד שמש שלו אינו מוציא מים חמים וצריך תיקון. התקשר ליוסף כהן מתקין הדודים וביקש ממנו שיתקן לו את הדוד. הלך המתקין וראה שכל הצנרת של הדוד נסתמה בחול ואבנים והזכוכית של הקולט נשברה, הלך המתקין וניקה את כל הצנרת וכן

ההשתתפות בשעור ב'אולפני שופר' פתוח לצבור הרחב רח' מתתיהו 10 בני ברק

התשובה לשאלה הנ"ל תנתן בשעור ביום חמישי בשעה 20:30 בערב בלמוד עם חברות בשיבות 'אהל יהודה'

ניתן לצפות בשדור חי באתר שופר: www.shofar.net

חמישים השקלים של ראובן כץ

תקציר התשובה:

בשאלה זו דן ה'משנה ברורה' ב'ביאור הלכה' (רמב). והעלה; שישלם את שכר השכיר על חשבון מצות 'עונג שבת', לפי שי"א שמצות 'עונג שבת' היא מדרבנן מדברי הנביא; ו"וקראת לשבת ענג". ואפילו לסוברים שהיא מצוה מן התורה, מכל מקום אי קיום תשלומי השכיר ביומו עובר על ביטול 'עשה' של: "ביומו תתן שכרו" ועל עבירת 'לא תעשה' של: "לא תלין פעולת שכיר אתך" ואין 'עשה' של עונג שבת דוחה 'לא תעשה' ו'עשה'.

אמנם, מה טוב אם בידו לפייסו שיאחר את התשלום לאחר השבת, שבמקרה זה אינו עובר על: "לא תלין". וכן יש עצה נוספת שלא יטול את הבגד שנמסר לפועל עד לאחר השבת. עכ"ד. והדברים נתבארו ונתלבנו באריכות בשיעור.

"אוצרות חיים" במלון "כינר CLASSIC" טבריה

נאכל תלואי אנשים

זגנא:
הזמרת חדרה לוי תחילי -
ערב מלא שמחה וריקודים
נאוה תהילה ישראל תחילי -
סיפור אישי מלא הומור
שמעון פרץ וליאור שטרן
במופע סטנד אפ חדש
חני ששון - חיתוך ופיסול בירקות והמון טיפים
רינה - תקליטית "כוכב עולה"

פרצאל ארגאל אפ:
הרב יהודה יוספו שליט"א
הרב מנחם שטיין שליט"א
הרב יעקב אליצור שליט"א
הרבנית שושנה מלול תחילי

הקייטנה תתקיים בתאריכים:
י-י"ג סיון (23-26.5.10) למניינם
ימים ראשון עד רביעי

מזמרת איראון
הנהלה וצוות ארגון
"אוצרות חיים" 03-6880091 / 050-3131741

פעילות: פ"ת-מירה בלוקה 050-4107369, ראש העין-אתי תמרי 052-3647983
קריית ספר-נצרת בן לולו 052-7663998, עכו-אודיה לוי 054-9099061

פרסום ב'שופר'

מעכשיו ננתת האפשרות לפרסם תשדירים בהרצאות הרב בשדור חי לכל העולם! עשרות אלפי צופים בכל יום! ובנוסף, באנרים פרסומיים באתר האינטרנט ובעלון 'גנזי המלך'

פסיק פיוק
ואלה גנזאלו לי!
אשפה
באף ובזאף!

במחירים אטרקטיביים
ובחשיפה לצבור נרחב!

יעקב 0732-406525

בעוד שבועים תחל החלוקה

של מליון אנציקלופדיות

בכל רחבי הארץ

חושו לרכוש מניות אחרונות

\$1000 ב-10 תשלומים

שותפות ב-400,000,000 שעות

של תורה ותשובה

לפרטים 054-7408531

הזמנת כבוד

לכבוד ידידינו השותפים היקרים והנאמנים במפעל הגדול של פרויקט החברותות – רב ותלמיד

ברגשי כבוד והערכה רבה ובשמחה של מצוה הננו מתכבדים להזמיןכם

למעמד חיזוק והוקרה של 'פרויקט החברותות'

לכבודה של תורה

ולעילוי נשמת הגאון הגדול רבי יהודה שפירא זצוק"ל

המעמד יתקיים ביום חמישי ט"ו באייר תש"ע 29 אפר' 2010 (בשעה 19:00 בערב)

באולמי 'ארמונות חן' רחוב שלמה המלך 29 בני ברק

בהשתתפות גדולי תורה ויראה

בראשות מרן הגאון רבי אהרן לייב שטיינמן שליט"א

19:30-19:00 התכנסות וסידור חברותות - רב ותלמיד

20:00-19:30 הקרנת מצגת מתהליך פעילות הפרויקט

20:30-20:00 תפילת ערבית ברוב עם

ודברי פתיחה ע"י הרב הגאון ר' אברהם שלמה ליבוביץ שליט"א

21:00-20:30 שיר תפילה ע"י פייטן

הישאלה השבועית העולמית/ ע"י הרב הגאון ר' מרדכי בונם זילברברג שליט"א

22:00-21:00 דיון פומבי ברבים בחברותות בנושא הישאלה השבועית העולמית/

כניסת מרן ראש הישיבה רבי אהרן לייב שטיינמן שליט"א

22:30-22:00 תירוץ השאלה ודברי חיזוק מפי מרן ראש הישיבה שליט"א

שיר הודאה ע"י פייטן

23:00-22:30 דברי חיזוק על ידי הרב אמנון יצחק שליט"א

23:00 חתימת הערב על ידי שלשה סיפורים מיוחדים מבאי הכינוס

בתוכנית: שי נאה ינתן לכל משתתף! כיבוד קל! חניה בשפע במקום!

מקום ישמר למאשרים השתתפותם בפקס. 073-2776703 וב- yonatan-z@shofar.net